

Шлапак Микола Олександрович,
аспірант кафедри економіки та фінансів,
Мукачівського державного університету

ЕКОНОМІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ ТА ЙОГО СКЛАДОВІ

У етимологічному значенні термін потенціал походить від латинського слова «potentia», що означає «приховані можливості», які завдяки праці господарюючого суб'єкта можуть стати реальністю. Економічний тлумачний словник української мови під цим терміном також розуміє «приховані здатності, сили для будь-якої діяльності, що можуть виявитися за певних умов» [1, С. 485].

Економічний потенціал регіону – це сукупність наявних та таких, які можуть бути мобілізовані основних джерел, засобів розвитку регіону, елементів потенціалу цілісної економічної системи регіону, що використовуються і можуть бути використані для економічного зростання й соціально-економічного прогресу.

Економічний потенціал є узагальненою кількісно-якісною оцінкою наявних ресурсів, якими володіє регіон і які використовуються (або можуть бути мобілізовані для використання) для забезпечення її економічного і соціального розвитку. Економічний потенціал регіону характеризує здатність і можливості виробляти товари й послуги та забезпечувати розширене відтворення з метою задоволення економічних потреб і підвищення якості життя населення регіону.

Використання економічного потенціалу регіону залежить від існуючого господарського механізму. Недосконалість останнього може призвести до нераціонального, малоефективного, навіть витратного використання складових економічного потенціалу.

Економічний потенціал регіону характеризує можливості його економіки виробляти матеріальні блага, надавати послуги, задовольняти економічні потреби мешканців регіону. Ці можливості надають всі наявні ресурси – виробничі, матеріальні, трудові, природні, фінансові, науково-технічні, інформаційні та ін.

Економічний потенціал регіону – це можливість оптимального та ефективного використання ресурсів адміністративно-територіальної одиниці у процесі виготовлення матеріальних благ та послуг з метою досягнення визначених цілей у межах відповідного регіону [2, с. 320]. Як для економічної системи в цілому, так і економічному потенціалу притаманна динамічність, яка проявляється у трансформації пропорцій впливу та взаємозалежності між його елементами у часі та просторі.

Крім того, різноманітний склад і поєднання внутрішніх елементів економічного потенціалу регіону відображає різні сторони і рівні розвитку його економічної системи. Отже, найбільш повно провести аналіз структури економічного потенціалу дозволяє аналіз з позиції елементів економічної системи, які, у свою чергу, виступають внутрішніми елементами економічного потенціалу.

Основними елементами економічного потенціалу є: природно-ресурсний; виробничо-технологічний; інвестиційний; науково-технічний; трудовий; інформаційний потенціали та потенціал управління. Кожен із зазначених

потенціалів характеризується певною величиною і якісним складом відповідних економічних ресурсів (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика економічного потенціалу за його складовими

№ з/п	Складові потенціалу	Характеристика
1.	Природно-ресурсний потенціал	Сукупність наявних і тих, що можуть бути мобілізовані, природних умов і ресурсів, які впливають на економічну діяльність на рівні регіону та використовуються чи можуть бути використані у процесі виробництва економічних благ
2.	Трудовий потенціал	Кількість і якість наявних трудових ресурсів з урахуванням можливості їх збільшення за досягнутого рівня розвитку науки і техніки
3.	Інвестиційний потенціал	Здатність залучати у виробництво й ефективно використовувати інвестиційні ресурси для здійснення реальних і фінансових інвестицій, які матеріалізуються у новостворюваних факторах суспільного виробництва та суспільній інфраструктурі
4.	Науково-технічний потенціал	Сукупна можливість генерувати необхідні знання, що втілюється в кількісних і якісних характеристиках винаходів та нововведень і визначається чисельністю та рівнем професійності вчених, зайнятих у різних галузях науки
5.	Інформаційний потенціал	Наявні та такі, що можуть бути мобілізовані, обсяги інформаційних ресурсів, інформаційної техніки і технологій для створення власних ресурсів, збирання, накопичення, обробки й використання різноманітних форм інформації для задоволення відповідних потреб суспільства
6.	Виробничо-технологічний потенціал	Сукупність засобів виробництва та способів їх залучення для перетворення предметів праці на продукцію для кінцевого споживання, необхідних для задоволення потреб суспільства
7.	Потенціал управління	Наявні способи і вміння визначати цілі, приймати рішення, формувати програми, розподіляти функції та координувати діяльність організацій і людей у виконанні їх завдань і функцій, формувати механізми управління, раціоналізувати структури організацій і забезпечувати ефективність їх діяльності

Розглянемо більш уважно кожний з елементів економічного потенціалу регіону:

– природно-ресурсний потенціал визначає можливість території забезпечувати суспільні потреби за рахунок ефективного використання наявної ресурсної бази, людського капіталу, продуктивності природних ресурсів, засобів виробництва, а також її розташування відносно політично-економічних центрів впливу та перспективи ринків збуту товарів і послуг;

– виробничо-технологічний потенціал – характеризує застосовувані у виробництві технології, стан основних виробничих фондів, їх технологічне обслуговування;

– інвестиційний потенціал – це кількісна характеристика, що охоплює сумарні об’єктивні передумови для інвестицій, котрі залежать як від наявності і різноманітності сфер об’єктів інвестування, так і від економічного розвитку регіону. Залучення інвестицій в економіку регіону є однією з основних умов їх прискореного розвитку. Забезпечити її можна шляхом підвищення інвестиційної привабливості регіону — таких умов інвестування, що безпосередньо впливають

на вибір інвестором об'єкта інвестування;

– науково-технічний потенціал – характеризує рівень і масштабність наукових досліджень та розробок, створення й використання передових технологій, у тому числі винаходів, товарних знаків, промислових зразків, ноухау, інжинірингових послуг;

– трудовий потенціал регіону – наявні в даний час і передбачувані в майбутньому трудові можливості, які характеризуються кількістю працездатного населення, його професійно-освітнім рівнем, іншими якісними характеристиками;

– інформаційний потенціал характеризує повноту й ефективність нормативної правової бази інноваційної діяльності, рівень розвитку та ступінь поширення інформаційних систем.

Список використаної літератури:

1. Економічний тлумачний словник: власність, приватизація, ринок цінних паперів (українсько-англійсько-російський) / Л. М. Алексеєнко, В. М. Олексієнко. – Тернопіль: Астон, 2003. – 672 с.

2. Лешанич, С. Є. Формування складових економічного потенціалу регіону / С. Є. Лешанич // Моделювання регіональної економіки. – 2013. – № 2. – С. 319-328.

3. Миско, К. М. Ресурсный потенциал региона (теоретические и методические аспекты исследования) / К. М. Миско. – М.: Наука, 2001 – 146 с.

4. Бутко, М. П. Методологічні засади формування інвестиційного потенціалу регіональних господарських систем / М. П. Бутко, О. Ю. Акименко // Інвестиційна практика та досвід. – 2008. – №5. – С. 3-7.

5. Экономический потенциал региона: анализ, оценка, диагностика: Монография / Тищенко А. Н., Кизим Н. А., Кубах А. И., Давискиба Е. В. – Х.: ИД «ИНЖЕК», 2005. – 176 с.

Юрик Марина Іллічна,
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності «Менеджмент»,
Лизанець Анжела Гейзівна,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту та
управління економічними процесами,
Мукачівського державного університету

ВПЛИВ МІКРОМЕНЕДЖМЕНТУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТУ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Підвищення ролі менеджменту на сучасних підприємствах актуалізує питання постійного вдосконалення механізму його здійснення, пошуку резервів підвищення ефективності, усунення недоліків, подолання управлінських проблем організаційного та іншого характеру.

Менеджер — це людина, що обіймає постійну управлінську посаду й наділена повноваженнями приймати рішення з певних видів діяльності організації,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>